

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік і аудит запасів у бюджетних установах: теоретичні аспекти та діюча практика (на прикладі ПДРУ ДПСУ)»
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗФН

Черкашин Андрій Дмитрович

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шерер Ігор Леонідович

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В Україні функціонують близько 40 тисяч бюджетних установ та організацій різного профілю. Фінансово-господарська діяльність бюджетних установ характеризується низкою особливостей, які впливають на методiku та організацію бухгалтерського обліку. Бюджетна установа – це орган, установа чи організація, визначена Конституцією України, а також установа чи організація, створена в установленому порядку органами державної влади, місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок державного чи місцевих бюджетів.

Сфера бюджетних установ є досить різноманітною за функціональними ознаками. Умовно їх можна поділити на три групи:

1) установи, які виконують законодавчі функції, функції управління, охорони, контролю;

2) установи законодавчої та виконавчої влади; міністерства, відомства, управління, тобто апарат органів державного та господарського управління, громадських та інших організацій; фінансові органи, органи казначейства, фіскальна служба, армія, органи поліції, судові органи, органи прокуратури та ін.;

3) установи соціально-культурного комплексу – установи освіти всіх рівнів, медичні заклади, дитячі виховні заклади, установи культури, бібліотеки, наукові організації та ін.; соціальні фонди та служби, а також інші бюджетні установи.

Бухгалтерський облік у бюджетних організаціях виконує свої конкретні задачі, має специфічні об'єкти, ведеться за окремим планом рахунків на балансі, який відрізняється від балансу комерційних підприємств, що впливає на методiku організації бухгалтерського обліку, забезпечує своєчасне, повне і достовірне відображення всіх операцій з виконання кошторисів і визначення результатів їх виконання по загальному та спеціальному фондах, а також узагальнення облікової інформації у звітності. Чітка побудова бюджетного обліку надає користувачам інформацію про виконання бюджетів і кошторисів бюджетних організацій для прийняття обґрунтованих рішень, підвищує його роль як найважливішого інструмента контролю за ефективним формуванням і використанням фінансових ресурсів держави.

Однією із складових стабільної роботи бюджетної установи є оптимальна наявність запасів та їх обіг. У всіх бюджетних установах практично завжди є запаси одному чи іншому вигляді. У процесі здійснення своєї діяльності бюджетні організації та установи, як і всі інші підприємства, організації та установи, систематично купують та використовують різні матеріальні цінності.

Актуальність теми магістерської роботи обґрунтована тим, що різноманітність складу запасів зумовлює потребу в їх класифікації, головною ознакою якої вважають функціональну належність, правильне документальне відображення і оформлення операцій із запасами у бухгалтерському обліку – запорука успішної роботи бюджетної установи в цілому, дотримання норм і контроль за збереженням запасів – все це актуальні питання в бюджетних установах, що зумовили вибір теми дослідження.

Економічно обґрунтоване планування потреби в різних видах запасів стає важливим напрямком управління установою. У забезпеченні виконання таких функцій управління важливе місце посідає облікова інформація. Відповідно, дослідження питання відображення запасів в системі бухгалтерського обліку бюджетних установ є актуальним.

Мета дослідження. Метою магістерської роботи є дослідження та опрацювання діючої методики обліку, аналізу та аудиту запасів суб'єктів державного сектору і законодавчих актів, які їх регламентують та розробка системи пропозицій, спрямованих на їх удосконалення.

Завдання дослідження Для досягнення поставленої мети під час виконання магістерської роботи потрібно вирішити такі завдання:

- розкрити економічну сутність та класифікацію запасів у контексті вимог стандартів бухгалтерського обліку;
- дослідити особливості оцінки запасів у бюджетних установах;
- порівняти облік запасів за міжнародними та національними стандартами бухгалтерського обліку для державного сектору;
- надати загальну економічну характеристику об'єкту дослідження;
- розглянути особливості обліку запасів у ПдРУ ДПСУ;
- розкрити недоліки та напрями вдосконалення діючої системи обліку запасів в установі;
- розглянути теоретичні аспекти і практику проведення аудиту запасів в установі;
- провести аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетної установи;
- розробити кореляційно-регресійний аналіз використання запасів у бюджетній установі.

Об'єктом дослідження виступають процеси, що забезпечують ефективність обліку, аналізу та аудиту запасів в бюджетній установі.

Предметом дослідження є організація та методика обліку, аналізу й аудиту запасів бюджетної установи Південне регіональне управління Державної прикордонної служби України.

Методи дослідження. Для забезпечення досягнення поставленої мети в магістерській роботі використовують такі методи: узагальнення, співставлення, документація, вибірка, зустрічної звірки, економічного аналізу, аналітичного групування, порівняння, економіко-математичний, кореляційно-регресійний аналіз, аналогія, порівняння. До специфічних методів відносять: систематичне спостереження і дослідження документів, балансовий і графічний, вимірювання господарських засобів і процесів. Для обробки й аналізу інформації було застосовано комп'ютерну програму для бюджетних установ «Парус».

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою для написання магістерської роботи є: нормативно-правові акти які регулюють порядок обліку запасів установ державного сектору економіки, накази та розпорядження ДПС України, праці вітчизняних і зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій, статистичні довідники, періодичні видання з теорії та практики обліку і аудиту бюджетних установ, дані первинного, аналітичного та синтетичного

бухгалтерського обліку, дані фінансової звітності та установчі документи ПдРУ ДПСУ.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (90 найменувань) та 46-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 220 сторінок. Основний зміст викладено на 121 сторінках. Робота містить 25 таблиць, 2 рисунки.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Черкашина Т.В., Черкашин А.Д. Облік запасів: за міжнародними та національними стандартами бухгалтерського обліку для державного сектору. [Електронний ресурс] / Т.В. Черкашина, А.Д. Черкашин // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. - №6 (17). – Режим доступу до ресурсу: <http://www.easterneurope-ebm.in./17-2018-ukr>

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи обліку запасів у бюджетних установах**» розглянуто основні теоретичні положення обліку запасів, як-то: визначення, класифікація, оцінка запасів за вимогами національних і міжнародних стандартів обліку та за правилами законодавства. Досліджено проблематику сучасного стану обліку запасів стосовно визначення, визнання, оцінки запасів у бюджетних установах.

У другому розділі «**Діюча практика обліку запасів у ПдРУ ДПСУ**» проведено організаційно-економічну характеристику установи, яка характеризується розподілом цілей і завдань керування між окремими підрозділами Південного регіонального управління. Вивчено організацію первинного синтетичного і аналітичного обліку запасів, також дано характеристику первинних документів їх обліку та руху у ПдРУ ДПСУ. В процесі дослідження встановлено, що для ведення аналітичного обліку на підприємстві використовуються типові форми первинного обліку. На підставі аналітичної інформації формується синтетичний облік, дані з облікових реєстрів використовуються для заповнення звітності. Надані рекомендації щодо вдосконалення та покращення обліку запасів у ПдРУ ДПСУ.

У третьому розділі «**Аудит та аналіз обліку в системі управління бюджетної установи**» розкрито теоретичні і практичні аспекти аудиту обліку запасів у бюджетних установах. Проведено практичний аудит обліку запасів у ПдРУ ДПСУ і аналіз використання запасів в установі, розроблено кореляційно-регресійний аналіз використання запасів у бюджетній установі.

ВИСНОВКИ

Реформування бухгалтерського обліку в державному секторі продовжується і потребує швидкого реагування на вирішення проблем, які пов'язані з адаптацією бухгалтерського обліку державного сектору із міжнародними стандартами.

За результатами аналізу господарської діяльності Південного регіонального управління встановлено, що:

1. Аналіз показників структури активів установи вказує на те, що найбільшу частку у структурі активів Південного регіонального управління займають необоротні активи, що вказує на невиробничу сферу діяльності установи. Вартість запасів збільшилась у абсолютному розмірі на +9158 тис грн. у 2017 році у порівнянні із 2015 роком, але частка запасів у структурі оборотних активів – зменшилась на 21,8%.

2. Суттєво змінилася структура запасів ПДРУ ДПСУ - це відбулося головним чином із-за переходу до Національних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору. Після запровадження НП(С)БО 1, МШП – перевели у склад оборотних активів, тому їх частка у 2017 році у загальній вартості активів склала 26%. З'явилась нова складова у структурі запасів – активи для розподілу, передачі, продажу – частка у загальній вартості запасів – склала 61,7%, у вартісному виразі 10752,8 тис грн. Найбільшу питому вагу у структурі запасів у 2016 році становили паливно-мастильні матеріали - 31,5%, продукти харчування – 27,0%, запчастини для авто-, бронетехніки – 21,3%.

3. Аналіз руху та забезпечення запасами показав, що на кінець 2016 року запаси, спостерігався баланс щодо використання запасів, їх закупівлі і залишку. Зайві запаси установою не купувалися у 2016 році, про це свідчить розрахунковий показник вартості надходжень запасів, значних перевищень немає.

4. Баланс Південного регіонального управління ліквідний, але має негативну динаміку зменшення. Зумовлено це особливостями обліку бюджетних установ. Поточні зобов'язання – незначні. Зменшення ліквідності відбулося за рахунок збільшення заборгованості внутрівідомчої.

Дослідження теорії та практики аудиту обліку запасів у Південному регіональному управлінні дозволили проаналізувати зауваження, які були виявлені у процесі аудиторської перевірки, та встановили, що їх вплив на фінансову звітність підприємства не є суттєвим.

До недоліків ведення обліку в установі слід віднести:

– під час перевірки накладної-вимоги №142 від 11.04.2017 року, був відсутній підпис матеріально-відповідальної особи, що отримувала продукти харчування зі складу продовольчої служби на їдальню;

– на інвентаризаційній відомості №26 від 15.10.2016 року відсутній підпис матеріально-відповідальної особи

- під час передачі в експлуатацію зі складу в автомобільну службу ПДРУ ДПСУ малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП) (фільтри для технічного масла) було здійснено їх списання з балансу, із подальшим їх кількісним обліком за місцем експлуатації протягом терміну їх фактичного використання. Але, з 1 січня 2017 року порядок зарахування на баланс МШП абсолютно такий як інші видів запасів.

- нами було зазначено, що облік матеріальних цінностей, що починаючи з 2017 року запаси (у тому числі й МШП), отримані як благодійна (гуманітарна) допомога чи дарунок, визнаються доходом від необмінних операцій.

За результатами проведеного дослідження у Південному регіональному управлінні, з метою удосконалення обліку і аудиту запасів, керівництву установи були надані рекомендації, зокрема:

1. Вся первинна документація стосовно руху запасів повинна реєструватися в своєчасно у відповідних журналах.

2. Матеріально відповідальні особи повинні своєчасно додавати до звіту первинні документи, які б забезпечували достовірність їх звітів. Якщо немає змоги передати первинні документи на паперових носіях – використовувати електронну пошту.

3. Надходження матеріалів повинно перевірятися по кількості та якості для уникнення розбіжностей між фактичною наявністю матеріалів та їх документальним обліком.

В ході дослідження було використано кореляційно-регресійний аналіз використання запасів у бюджетній установі, в результаті були отримані рекомендації: використання запропонованого інструментарію оптимізації витрат на доставку бензину, дозволить зекономити кошти на транспортування палива й забезпечить виконання плану фінансування військової частини щодо забезпечення забезпеченості її паливом.

Впровадження рекомендацій та пропозицій, що були надані в процесі дослідження надасть змогу удосконалити організацію та методику облік запасів, підвищити його інформативність і прогнозувати ефективність використання на підприємстві.

АНОТАЦІЯ

Черкашин А.Д. «Облік і аудит запасів у бюджетних установах: теоретичні аспекти та діюча практика (на прикладі ПдРУ ДПСУ)»

(прізвище та ініціали студента) (назва кваліфікаційної роботи)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071

«Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – господарська діяльність в частині обліку, аналізу і аудиту запасів у бюджетній установі.

У роботі розглядаються теоретичні основи обліку, аналізу і аудиту запасів у бюджетних установах. Розкриті особливості оцінки запасів у бюджетних установах. Досліджено облік запасів згідно МСФЗ та П(С)БО для державного сектору. Досліджено діючу систему обліку та аудиту, зроблено оцінку фінансового стану установи. За допомогою регресійного аналізу розроблено економіко-математичну модель використання запасів у бюджетній установі. Запропоновано напрями вдосконалення системи обліку та аудиту запасів зокрема, контролювати руху первинних документів з обліку запасів, і реєстрацію в обліку, своєчасно додавати до звіту первинні документи. Надходження запасів повинно перевірятися за кількістю та якістю, з метою уникнення розбіжностей.

Ключові слова: запаси, облік, аудит, бюджетна установа, державний сектор, національні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору, моделювання, аналіз.

ANNOTATION

Cherkashin A. D. «Accounting and audit of reserves in budgetary institutions: theoretical aspects and current practice (for example SRJ SBSU)»

(students surname and initials)

(work title)

thesis for Master degree in specialty «071 «Accounting and taxation» under the program «Accounting, audit and taxation of Entrepreneurial Activity»,

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

This thesis consists of three chapters. The object of the study - economic activity in terms of accounting, analysis and audit of reserves in a budgetary institution.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of accounting, analysis and audit of reserves at budgetary institutions. The features of estimation of stocks at budgetary institutions are revealed. The inventory records in accordance with IFRS and P (C) BO for the public sector have been investigated. The stock records are researched according to international and national accounting standards for the public sector. With the help of regression analysis, an economic-mathematical model of the use of reserves in a budget institution was developed. The directions of improvement of the system of accounting and auditing of stocks in particular, control of movement of primary documents on inventory accounting, and registration in the account, promptly add the primary documents to the report. Receipts of inventories should be checked by quantity and quality, in order to avoid discrepancies.

Key words: stocks, accounting, audit, budgetary institution, public sector, national accounting standards for the public sector, modeling, analysis.